

66 Y 335.

Y 335.

Národní knihovna ČR
Historické fondy

66 Y 335

Národní knihovna

1002297297

Minek a' Pap az Ország Gyűlésében?

**A' Magyar Országgi Papi-rendnek
az Ország Gyűlésében helyé-
nek lenni nem kellene.**

667335.

Szabad minden embernek szabadon, és igazán gondolkodni, de főképen a' Hazá-
finak kötelessége is, hogy azokról, mel-
lyek Hazájának akár jó, akár mostoha ál-
lapotját érdeklik ne csak gondolkodjon:
hanem gondolatjait, a' mennyiben neki
hasznosnak látnak, ki is nyilatkoztassa.
— Az ilyen gondolkodásnak neme, a' jó
szívű hazafiban akár helyes legyen az,
akár nem, mindenkor ditséretes; mi-
vel az első természetes képpen, a'
második pedig leg-alább az ő véle-
kedése szerint szolgálhat az Ország
boldogságának el-nyerésére, és az első
mindenkor hathatós gyökereket verhet a'
nagy szívekben, a' második pedig az
igazságnak nagyobb meg-esmérésére szol-
gálhat. Szabad legyen tehát nekem is
meg mutatnom azt: a' miben a' Hazámat
igazán szerező szív kalauzom, és a' miben
tellyes meg győződésfel vagyok világos-
ságra hoznom, tudni illik: *Hogy a' Ma-*

gyar Országi Papi Rendnek az Ország Gyűlésében helyének nem kellene lenni. Ezen meg mutatandó fel tételt, bennem senki erköltstelenfégnak, senki személyt gyűlölő vakfágnak nem tulajdoníthatja, mert ez, egy Hazáját igazán, 's szívből fzerető hajlandóságból származott. Nem is az fel tett tzielja igyekezetemnek, hogy a' Papi Rendet az Ország Gyűlésiből ki tsukni kívánnám, mert hogy ott helye vagyon az bizonyos; de kellene é lenni? vagy sem? ez már más kérdés, a' mellyben foglaltatik igyekezetemnek tzielja.

§. I.

Először is A' midőn fel tett tzielomat világos napfényre akarnám ki hozni, az forgott előttem; vallyon mikor? és miképpen nyerte a' Magyar Papi-rend azt a' *just*, hogy az Ország Gyűlésében helye, és szabad szóllása légyen? illy gondolkodásomban, félre tévén a' Nemefi *prærogativát* a' mellyel mindenkor bírt, Hazafiúi elmével olly vélekedésben estem, hogy a' Papi-rendnek ezen *jussa*, *bé tsúszott jus* légyen. Tudjuk hogy már első Királyunk ideojében tartattak Ország Gyűlé-

lései, és ha az okos vélekedésnek helye lehet, a' Nemesfégnak fej-szerint való megjelenése végett, sokkal nagyobbak mint ez utolsó üdőkben. Ez üdő alatt bé jöven Országunkban a' Kerészteny hitnek szentfége, kezdett Országunkban uralkodni a' Papi-rend, és pedig annyira a' mint Sz. Istvány első Királyunk maga meg vallya Imre fiához szólván: hogy a' Fejedelem is tarthatott tőlle (*si illorum inquit L. 1. C. 3. benevolentiam habebis, neminem ad-versariorum timebis*) tehát ha azokkal (Püspökökkel) egyet nem értesz, félhet az ellenközöktől. És pedig mitsoda Papok voltak ezek? Magyarok bizonyval nem, mert ha azok lettek volna, ditsekedhetnének a' mostaniak, hogy ezek után vagyon azon betses jusfok az Ország Gyűlésében; idegen Nemzetek vóltak tehát, és pedig jobjára Olaszok, a' kik élven az alkalmatosságval könnyen meg-nyerheték a' Sz. Királytól, hogy azok elejbe helyhezteszenek, a' kik Országokért véreket ontották, és olly nagy rangban lévén természetesen az Ország Gyűlésében is első helyet, mint a' Királynak tanátsosfai nyerhettek. Arrúl tudni illik meg

A 2

győ.

győztetett (áltak) a' Sz. Király, hogy
 ők mivel Papok, nem olyan emberek
 mint mások. Ezek az Olasz Papok el-
 kezdvén etzer a' Deák nyelvet (melly
 tselekedettel magoknak leg nagyobb bol-
 dogfágot, az Országnek pedig hasonló
 boldogtalanfágot okoztak) azzal jegyeztet-
 tek általok az Országnek dolgai is a' Gyü-
 lésekben, azokat pedig el-kezdvén termé-
 szetesfen folytatni is kellett, alig vólt
 pedig Nagy Atyáink közül a' ki azon szól-
 lani, 's irni tudott volna, azért először
 is ezzel kellett bé jönni a' Papi-rend
 hatalmának, mely először lasan-lasan,
 azután pedig magok hataknasfágával neve-
 kedhetett. És még maig is azért, hogy a'
 Lelkekre vigyáznak; nem pedig azért
 hogy az Ország dolgaiban leg-foganatos-
 sabb ferénységgel fáradoznak viselik azt a'
 leg-fényesfebb nevet: *Élső Stdtus*. A'
 mellyet nem Papi ('s annak előtte Olasz
 Papi) hanem világi vér érdemlene, mert
 az tseppent, az futott, az omlott ki azért
 annyi izekben, minek előtte azt sem tud-
 ták volna eleink mit jelent azon szó: *Cle-
 rus*. Ezen illy könnyen bé tsúfzott Olasz
 papi *jusnak* érzi gyümölsét a' mi mostani
 Pa-

Papi-rendünk, és éppen azért ezen Papi just eleitül fogva *bé tsúszott jusnak méltán* mondhatom, a' mi úgy lévén nem fülhet ki egyéb belölle: hanem hogy a' Papi-rendnek az Ország Gyűlésében helyének lenni nem kellene.

§. 2.

Másodszor, hogy a' Papi-rend az Ország Gyűlésében jelen legyen természetes lételének (*existentiájának*) *tzélja ellen van*. A' mit ugyan annál könnyebb megmutatnunk, mentül kötelességeket fényesebb szemmel tekintjük. Ugyan is maga a' Megváltó azt a' kötelességet adta az Apostoloknak, hogy a' világot oktasfák meg győzéssel okoskodással, az Evangeliumra, az Istennek parantsolatainak megtartására, a' hitre, a' fzeretetre, a' jó tselekedetekre, és több e' félékre. Sehol sem parantsolja azt: hogy az Ország dolgaiba válykályanak, hogy világi törvényeket hozzanak, hogy a' Határok' terjedésére, Tizedekre, Katonafágra, Urbáriumra, és e' félékre vigyázzanak; sehol sem mondja: hogy a' Hitnek dolgát az Ország Gyűlésébe veszekedéssel, gyűlöléggel, és

A 4

mint

mint egy erővel nevellyék, vagy nevelni kívánnyák; hanem hogy fzelidféggvel, és okos meg-gyözettetéssel, oktasfák a' népet; a' mit ha tselekedéndenek, azt veti hozzá a' Megváltó az Anyaszentegyházról szólván: *A' pokolnak ajtai erőtlének lesznek ellene*, tudjuk pedig, hogy az Ország Gyűlései Világi, és az Ország böldegítáfára, 's gyaapodáfára, kezdetitűl fogva vóltak rendelve. És ha Papjaink nem ártották vólna azokba magokat, a' hit dolga annyiszor Ország Gyűlését nem látott volna, vagy ha látott volna is, Atyafifágos lett vólna a' meg-egyesülés, és azért: hogy kék nekem, a' mi a' testvéremnek fekete; soha vérében fegyveremet meg nem undokítottam vólna. Soha nem jajgatná annyi Nemes Familia, kiknek Elei ugyan azért a' földért, melyen hajdan az idegen Papokat, mint annyi fzmorú eseteknek okait hízlaltuk, el-nyomorodását. Többeket lehetne ehez mondani, de mivel ebbűl is ki tetzik czélomnak ereje, ne talántán valaki gyűlölfégről vádoljon, halgatok; nap fény ez, és azért a' merő vak is látja: hogy a' Papi Rend az Ország Gyűlésén meg jelenjen, lé-

lételének valófágos *célja ellen van*, és azért helyének sem kellene lenni.

S. 3.

Azt mondom *harmadszor* hogy a' Papi-rend jelenlétele az Ország gyűlésében éppen *nem szükséges*, és a' midőn azt ál-lítom, vizsgálja kell mennem ismét ezen *jusnak* eredetére, mivel azt mondhatná valaki: *Szükséges volt hajdan, tehát most is az*, én pedig azt mondom, hogy szükséges egyéb-bb képen soha sem volt: hanem hogy a' leg régibb üdőkben a' fel jegyzé-feket meg tegyék, minthogy arra akkori üdőben leg alkalmatosabbak voltak. Ugyan is ki mondhatná azt: hogy első Ki-rályunk üdejében, az Ország dolgainak elő mozdítására (a' mi egyedül a' Gyűlé-seknek célja) szükséges lett volna a' Pa-pok jelen létele, holott mint idegenek az Országnak belső állapotját, a' Nemzetnek tulajdonfágit sem esmérhették volna képen. De engedjük meg, hogy a' tanátskozásban is de botsájtkoztak, engedjük meg hogy a' fent említett és más szükséges dolgait is az Országnak értették; Engedjük meg azt is: hogy akkor jelenlételek éppen *szükséges* volt: Nem mondhatjuk még is azt, hogy most *szük-*

séges, mert akkor Író-deákért is Olasz Országba mentek Nagy Atyáink. Most pedig a' midőn a' világoskodó világban, édes Hazánk is annyira fel nyitotta a' Papi-rendtől már régenten el altatott fizeit; annyira ki botsájtotta ápolgató erejét, hogy magának ezer meg ezer oszlopokat, kiknek vállain a' Papi-világban egészlen el bágyadott tagjait már valahára tsendes mosolygó álommal nyugtathatja, érdemlett; minek utánna Hazánk annyi számtalan érdemes, és minden féle tudományokkal fényeskedő Hazafiakkal nyájas kevélykedésre méltán indulhat, és tulajdon fiaiban tudományokkal tellyes tárházakat találhat; és pedig olyakat, a' kik fáradozatlanul nem a' magok hasznokért, (nem a' *Stoláért*) hanem egyedül édes Hazánk boldoglágaért: és annak Törvényéért áldoznak; nem a' *viszsa-vonás*' ki kelendő legútálatosabb magváért, hanem az Atyafiságos, fött testvéri szerezetért szentelik munkálkodásoknak édes terhét; semmi szükség nints valóba azokra, a' kik természetesen is más pálya czélt futnak. Meg világosodott már, meg tudományosodott a' Nagy világ, és világoskodásának

nak kellemetes fűgárral kedves Hazánk-
nak is nem fősvényen kedveskedett; nints
tehát már szükség azokra, a' kiknek (a'
mint magok a' *religio* dolgában, a' hol
épen fekütt eddig boldogtalanfágunk meg
vallották) lelkek esmérte ellen van a'
Haza bódogfága. Ha tehát bizonyos az,
hogy a' Papi-rendre *szükség nints* az Or-
szág Gyűlésében, a' mint valóban olly bi-
zonyos, mint a' leg világosabb igazság,
bizonyos léfzen az is, hogy *ok nélkül va-
gyon ott*, ha pedig úgy vagyon, akkor
már bátrán bé zárhatom vélekedésemet,
és azt mondhatom: hogy *a' Papi rendnek
az Ország Gyűlésében helyének nem kelle-
ne lenni.*

S. 4.

Meg mutatván azt, hogy a' Papi-rend
az Ország Gyűlésében *nem szükséges* és
ok nélkül vagyon ott, következik azt meg
mutatnom, hogy ha már jelen vagyon
is, jelen létele épen *nem hasznos*. Nem
fok elme törés kell ezen *negyedik-
nek* meg mutatására. Szóljanak ked-
ves Hazánkknak majd minden Gyűlései.
Szóljanak a' fok Törvények, Ellenmon-
dások, és ugyan az a' bé zárat

(cla-

(*clausu'a*) a' mellyet nem régiben annyi-
 ra meg rostáltak az Ország Nagyjai; szól-
 janak ezek, mert tsak ők szólhatnak, és
 pedig könyvező szemekkel. Nints azom-
 ban mi közülünk is senki, a' ki ne tudná az
 Ország boldogtalanfágának, és a' Gyűlések'
 fzerentsés folyása hátráltatásának kút fejét,
 nem tsak *nem hasznos* azért az ő jelenlé-
 tele, hanem *káros is* a' mi következni
 fog. Tudom mit mondanak itt a' Papi-
 rendnek pártfogói, tudni illik: *hogya azért*
hasznos az ő jelen létele az Ország Gyű-
lésében, mert a' Hitnek dolgaira vigyáz-
nak, tudom hogy ezt mondják, mert mást
 nem is mondhatnak, de erre már az első
 szakaszban is meg van felelve. Vajha az
 ne lett volna oka, és most sem volna je-
 lenlételének! és inkább józan okoskodás-
 fal, inkább nyájaskodással, inkább szelid-
 séggel vívelt volna gondot az Anyaszent-
 egyházra, mint az Ország Gyűléseiben
 számtalanfzor ki újított *visz/za vondsók-*
kal, bizonynyára a' Magyar Catholica Anya-
 szentegyház is jobban virágzana, 's az
 Atyafi szeretet is mélyebb gyökereket
 vert volna szívéinkben. Honnan kereked-
 dett valaha az Atyafiaknak vérontása? az
 egy-

egymás szemkivájása? tudni illik — —
 — ezt parantsolta az Isten, az Aposto-
 loknak! De ha ez lehetett is valaha némü-
 némü gyáva ok, nem lehet már tovább;
 mert Felsőges Fejedelmünknek fent látó,
 és előre vizsgáló szemei, és bennünket ke-
 gyefen szerető szíve, meg gátolta már e-
 zen undokságnak, melly Nemzetünket an-
 nyira meg vesztegette sikerét, öszve va-
 gyunk olly erős lántzokkal kötve, mel-
 lyek bennünket épen azon *viszsa-vonások-
 tól* tiltonak, mellyekkel egyedül a' Papi-
 rend kedvéért édes Atyánkfiával ki mond-
 hatatlan vakfágtól viseltetvén annyi száza-
 dok alatt vonakodtunk, 's Atyáink vére-
 ket ontották. A' jó Istennek irgalmazó
 Lelke nem nézhette tovább veszedelmün-
 ket, nem szívelhette tovább pusztuláfun-
 kat, Magyarokká tett ismét bennünket, és
 Atyafiakká. Lesz 'már lesz valahára Or-
 szág Gyűlése; a' melly a' *Religionak* ke-
 serű poharát meg nem kóstollya, mert
 LEOPOLD uralkodása alatt Magyarok va-
 gyunk ismét, vérek, és Hazafiak; nem
 pedig Pávisták, nem Kálvinisták, nem
 Luteránusok. Nem kell ezentúl a' hit
 dolgaira vigyázó istrásakat állítanunk, tud-
 junk

juk azok nélkül is mivel tartozunk az Istennek, mivel Királyunknak, Országunknak, Atyáinkéinak, és vajha ez utólsót hamarabb meg tanúltuk volna!! Így lévén tehát a' dolog, méltán el merem mondani; hogy *a' Papi rendnek az Ország Gyűlésében létele éppen nem hasznos.*

S. 5.

Ötödször. Nem csak haszontalan a' Papi-rendnek az Ország Gyűlésében való létele, hanem *káros is*, és pedig káros az Országra nézve, es káros az Anyaszentegyház részére, hogy az elsőre nézve káros, világosabb a' nap fénynél; de a' másokra sem kell a' szomszédba menni példaért. Tele van édes Hazánk mind a' két félivel, siratja máig is a' régi példákat, a' mostani üdött fajnálja. Mit mondunk a' mostani Ország Gyűlésének folyamatjáról, ha abba mindjárt eleinte a' *Religio* dolga bé nem jött volna? avagy az iránt, valamint tellyes igyekezettel szándékoztunk, mindjárt Atyaifágos egyesfégre léptünk volna? Mint mondunk az akkor önként magát ajánló szterentsérül? Melly szépen, melly röviden, melly zűrzavar
nél-

nélkül lett volna vége dolgainknak, mely
szerentsés állapota Országunknak, tse-
des, és örvendetes nyugodalma Királyunk-
nak. Akkor, akkor mondhattuk volna
bezzeg azt, a' mit valaha: *Extra Hun-
gariam non est vita*. De — oh Pap!!
— oh Religio!!! Hogy az Anyaszent-
egyháznak is ártalmára van, azok leg job-
ban tudják, a' kik oda haza ügyes bajos
egyházi dolgokat nem végezhetvén, a'
fok hijába való fáradságok után abba had-
ják, és az Anyaszentegyházhoz való tisz-
teletek egészlen meg hidegszik, 's hideg
Pápastákká lesznek. Páfstorok a' Papok,
a' kiknek juhait annyi időre veszedelem
nélkül el hagyni nem lehet. — Azért
méltán mondhatom ismét hogy a' *Papi-
rendnek az Ország Gyűlésében helyének
nem kellene lenni.*

S. 6.

Hatodszor. Hogy a' Papi-rendnek az
Ország Gyűlésében helye van, magának
illetlenségére főt gyalázatjára vagon. —
Ezt hogy meg mutassam, engedelmet ké-
rek a' Papi-rendtől hogy az igazat ki-
mondhasam, és azért ne kárhoztasson.

— Azt

— Azt mondom azért, hogy mivel a' Papi-rend (valamint ez Ország Gyűlése alatt tapasztaltuk) az Ország hasznára igen keveset szól, és épen csak midőn ez a' szó: *Religio* vagy *Clerus* fordul elő, zendülnek meg a' harangok; jobb volna ott sem volna: mert ha ott nem volna leg alább hazafiságokrúl tisztábban gondolkodhatnánk, valamint én ennek előtte gondolkodtam, és el nem árúlnák magokat azzal: hogy nem a' Hazának hasznát, hanem a' konyhájoknak bővlegét zaklatják, meg mutatni pedig azt: hogy valaki nagyobb konyhagazda, mint hazafi, főképen az Ország Gyűlésében valófégos gyalázat, tehát senki nem kételkedhetik, hogy a' Papi-rend jelen létele magának *gyaldzatjdra* van. — De többet mondok

S. 7.

Hetedszer és utollyára *veszedelmes*, soha addig tsendes Ország Gyűlését, ne is remélünk, míg vagy ez a' szó: *Religio*, vagy ez: *Clerus*, vagy mind a' kettő, a' Gyűlésekből ki nem záratnak, vagy leg alább meg nem zaboláztatnak, mindenkor lószőr szálon fejünk felett tsügg addig a' he-

hegyes pais, mellynek le-fszakadásátúl méltán félhetünk. Ezt ha meg nem lehetne mutatni szerentsésfebbek volnánk, fényesfebb volna Hazánk. De oh fájdalom! Hány Ország Gyűlései voltak már, a' mellyeknek épen azért vólt szerentsétlen folyamatok, mert ez e' féle dolgok voltak veszedelmére! reményhetjük tehát, hogy valahára vége lesz veszedelmünknek? az okoskodás azt mondja: fohasem még tsak a' *Religio* szabad-szárnyon jár az Ország Gyűlésében, mert mind addig tapasztalni fogunk oly eszkö öket, mellyek ha mindjárt el nem emészthetik is, leg alább meg akadályoztatják, avagy hátráltatni fogják igyekezetünket. Félő! mert annyiszor meg égetett már, és kínos tűzének füstye szerentsés életünket boldogtalanúl annyiszor meg fojtotta. — Oh boldogtalan édes Hazánk! a' ki azért nevelsz bennünket, hogy boldogokká tegyél; és azért nem vagyunk boldogok, mert boldogtalanfágunknak okát vidám szemme nézzük!! Valamint tehát eddig, ezutár is mindenkor félhetünk az annyiszor fellobbant tüztül, mellynek eredetét ha tsal félig be hunyott szemmel nézzük is, méltán

B

tán

án bé zárhatjuk hogy a' Papi-rendnek jelenlétele az Ország Gyűlésében mindenkor *veszedelmes* volt; az is lesz. — Ha tehát ezen Papi jus *bé törzött jus*, ha *xélja ellen van*, eredetes lételének, ha *zükségtelen, haszontalan*, főt *káros*, magának *gyaldzatos*, az Országnek *veszedelmes* ki tsafarja ismét belőlem a' Hazafiúság azon vélekedésemet: *Hogy a' Magyar Országi Papi-rendnek az Ország Gyűlésében helyének lenni nem kellene.* q. e. d.

J e g y z é s.

En keveset szóltam, keveset mert szólni kellett,

Szóllj keveset, nagyszív, vész ki belőle fokát.

Légyen elég ez most, mászor többekre megyünk ki.

Hogy ha fog e' czélom tetzeni, nékem elég.

Nagy Hazafi! kérlek, vedd fel munkámat, az Ország

Mert máskép hidd el, boldog üdöre nem ér.

